

SEVİYE BELİRLEME SINAVLARI (SBS) VE ÖĞRENCİ BAŞARILARINI BELİRLEME SINAVLARININ (ÖBBS) BAŞARI ORTALAMALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Murat YALÇIN* Cengiz ÖZSAN**

Dr. M. Fuat KENÇ*** Dr. Murat AKYILDIZ****

Nebil EKİZ*****

Özet

Eğitimde değerlendirme türleri, programa girişte, süreçte ve çıkışta uygulanış amacına göre farklılık göstermektedir. Ülkemizde uygulanan büyük ölçekli değerlendirme sınavları temelde sıralama, seçme, yerleştirme, sorumlu tutma, gözlemlenme ve durum belirleme olarak farklı amaçlara hizmet etmektedir. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) 2008-2009-2010 yıllarında uyguladığı Seviye Belirleme Sınavları (SBS) ile MEB mülga Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Başkanlığı'nın (EARGED) uyguladığı Öğrenci Başarılarını Belirleme Sınavları'nda (ÖBBS) aynı yıllarda, aynı öğrencilerin sınav başarı ortalamalarına ilişkin verileri karşılaştırılmıştır. 2008-2009-2010 yılı SBS ve ÖBBS verilerindeki alan başarıları sınıf ve yıl bazlı değerlendirilmiş, trendin gözlenmesi sağlanmıştır. Çalışma sonucunda SBS ve ÖBBS arasında öğrencilerin akademik başarılarının sıralanması bakımından benzerlik görülmüştür. Bu sonuç, bu iki sınavın birbirlerinin yerine kullanılabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla öğrenciler üzerinde stres ve baskı oluşturmanın yanında uzun süreli sınav hazırlığı gerektiren, yarışma odaklı SBS'nin kaldırılmasının faydalı olacağı görüşü kuvvet kazanmıştır. SBS yerine yapılabilecek izleme amaçlı değerlendirmelerle hem benzer sonuçlara ulaşılacak hem de öğretim çabalarının etkisiz kaldığı noktalar belirlenerek sürecin iyileştirmesine dönük çalışmalar yapılabilecektir.

Anahtar Sözcükler: Başarı testi, öğrenci başarılarına göre yerleştirme, akademik başarı

Giriş

Bireyler yaşamları boyunca planlı ya da plansız olarak sürekli bir öğrenme sürecindedirler. Eğitim kurumlarında sürdürülen planlı eğitimin rastgelelikten uzak ve planlı olabilmesi ise sürecin sürekli olarak izlenmesi ile mümkündür. Bu izlemeyi yaparak eğitimin öğrencide davranışa dönüşmesini beklediği kazanımların ne derece gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek ve değerlendirmek mümkün olacaktır (Özçe-

* MEB Mülga Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanı

** MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü Grup Başkanı

*** Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Grup Başkanı

**** Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

*****Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

lik,1982). Ertürk eğitimi, bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak istendik değişiklikler geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Ertürk,1994), tanımdaki istendik davranış kavramı sürecin planlı olduğunu vurgulamakta ve planlı bu sürecin ne derece etkin, yeterli ve ne düzeyde davranışa dönüştüğünü ölçme ve değerlendirme ile sayısal olarak ifade etmek ve durumu ölçmek mümkün olabilecektir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme, eğitim sürecinin önemli ve vazgeçilmez bir parçasıdır (Yalçın, 2007).

Değerlendirme ölçmeye göre daha kapsamlı bir terimdir. Değerlendirme bir yargılama işlemidir ve değer yargısı içerir. Bu kapsamda değerlendirme, ölçümlerden bir anlam çıkarmak ve ölçme sonuçları hakkında bir değer yargısına ulaşmaktır. Tekin (Ankara, 2000), değerlendirmeyi, “ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma süreci” olarak tanımlanmaktadır. Turgut’a (Ankara, 1992), göre ise değerlendirme, “ölçümlerden bir anlam çıkarmak ve ölçülen nesnelere hakkında bir değer yargısına ulaşmaktır”. Elde edilen ölçümlerden bir anlam çıkarmak için söz konusu ölçümlerin bir ölçüt ile karşılaştırılması gerekir. Açıkça ifade edilmemiş olsa bile, her değer yargısı, kesinlikle bir ölçme sonucu ile karşılaştırılmasına dayanır (Tekin, 2000). Ölçme bir betimleme işi iken, değerlendirme bir yargılama, karar verme işidir. Baykul (Ankara, 2001), değerlendirmeyi;

- a) Öğretim programının değerlendirilmesi için
- b) Öğretimin etkinliğinin değerlendirilmesi için
- c) Öğrenme eksikliklerinin saptanması için
- d) Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin saptanması için
- e) Öğrenci başarısının değerlendirilmesi için kullanılır demektir.

Eğitimde değerlendirmeler amaçlara göre yapılır. Eğitimde değerlendirme türleri çok çeşitli olup değerlendirme sınıflamaları amaca göre çeşitlilik göstermektedir. Programa girişte, süreçte ve çıkışta yapılan değerlendirmeler değişkenlik gösterir.

Değerlendirme amaçlarına göre;

1- Tanıma-Yerleştirmeye Dönük Değerlendirme

Eğitim öğretimin başında yapılır. Programa girişte yapılan bu değerlendirme programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinışsel becerileri tanılamak için yapılır (Demirel, 1997). Örneğin, hazır bulunuşluk testleri, yabancı dil sınav kurları gibi. Bu değerlendirmede amaç öğrenciye not vermek değildir.

2- İzleme ve Biçimlendirme (Yetiştirmeye) Dönük Değerlendirme

Eğitim öğretim sürecinde yapılır. Öğretimin etkisiz kaldığı noktaları belirlemek, öğretimin hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemek, öğretim sürecinde kullanılan öğretim materyallerinin etkililiğini görmek ve öğreticinin etkililiğini test etmek gibi birden çok amaçla kullanılır. İzleme ve biçimlendirmeye dönük değerlendirmede bir anlamda sürecin özdeğerlendirmesi yapılır. Demirel (Demirel,1997) izleme ve biçimlendirmeye dönük değerlendirmeyi öğrencilerin öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarmak ve gerekli düzeltmeleri yapmak için yapılan değerlendirme olarak tanımlamak-

tadır(Özçelik,1997). İzleme ve biçimlendirmeyi amaçlayan testlere de formatif testler ya da izleme testleri adı verilir. Ünite sonlarındaki ünite testleri, konu tarama testleri bu testlere örnek olarak verilebilir. Bu değerlendirmede amaç öğrenciye not vermek değildir.

3- Düzey Belirlemeye Dönük Değerlendirme

Eğitim öğretim sonunda yapılan değerlendirmedir. Programın sonunda öğrencilerin kazanılmış bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinışsel becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Dönem içinde yapılan ara sınavlar ya da yılsonunda yapılan final veya genel sınavlar bu değerlendirme türüne örnektir. Bu tür değerlendirmeler erişiyi saptamak amaçlıdır. Bu değerlendirmeler başarı testleri ya da yeterlilik testleri ile yapılmaktadır (Demirel, 1997).

Bu çalışmada sıralama, seçme ve yerleştirme amaçlı olarak yürütülen SBS ile gözlemlene, durum belirleme (monitoring) amaçlı yürütülen ulusal ÖBBS sonuçlarının değerlendirmesi ele alınacaktır.

Seviye Belirleme Sınavı (SBS)

SBS, ilköğretimin altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarında öğrencinin belirli derslerden, o yılın öğretim programında belirtilen kazanımları elde etme seviyesini ölçmeyi hedefleyen ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl haziran ayında eğitim öğretim sezonundan sonra düzenlenen merkezi bir sınavdır (MEB,2010). SBS zorunlu bir sınav olmamakla birlikte, merkezi sistemle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede kullanılacak puana etkisi bakımından öğrencilerin bu sınavlara girmesi tavsiye edilmektedir.

SBS’de bütün sınıflar aynı derslerden sınava girmekte fakat soruların niteliği ve niceliği sınıflara göre farklı olmaktadır. Buna göre her bir disiplin alanında sınıflar bazında öğrencilere yöneltilen soru adetleri Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Disiplinlere Göre Sınıflar Bazında SBS’de Yöneltilen Soru Adetleri

Dersin Adı	6.Sınıf	7.Sınıf	8. Sınıf
Türkçe	19	21	23
Matematik	16	18	20
Fen ve Teknoloji	16	18	20
Sosyal Bilgiler	16	18	20
Yabancı Dil	13	15	17
Toplam	80	90	100

Öğrenci Başarılarını Belirleme Sınavı (ÖBBS)

ÖBBS mülga Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından 1994-2011 yılları arasında üç yıllık periyotlarla ilköğretim dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf düzeylerinde temel dersler olan Türkçe, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler ve yabancı dil alanlarında yapılmış bir sınavdır. İlköğretim düzeyinde sistematik olarak uygulanmamış olsa da büyük oranda söz konusu sınavlar

yapılmıştır. Ortaöğretim düzeyinde ise 1996-2011 yılları arasında dokuzuncu ve 10. sınıf öğrencilerine sistematik olarak uygulanmasa da büyük oranda uygulanmıştır (MEB,2006).

ÖBBS de değişik düzeyleri belirleyici çoktan seçmeli sorularla öğrencilerin akademik başarıları ve bunu etkileyen faktörler çok boyutlu olarak değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

Bir önceki sınavda kullanılan testlerin madde analizi sonuçlarına bakılarak bazı test ve anket sorularında düzeltmelere gidilmiştir. Yapılan pilot uygulamalar sonucunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan test maddeleri ve anket soruları öğrencilere, velilere, öğretmenlere ve idarecilere üç yıllık periyotlarla uygulanarak eğitimin gelişimi (trend analizi ile) gözlemlenmeye çalışılmıştır.

Yavuz (2010), ilköğretim öğrencilerinin SBS’de aldıkları puanları esas alarak başarılarını etkileyen faktörleri incelemiştir. Araştırması sonucunda SBS’ye hazırlık amacı ile eğitim öğretim veren özel öğretim kurumlarına (dershane, etüt merkezi vb.) devam durumu ile günlük ders çalışma durumu değişkenlerinin, öğrencilerin sınıf başarılarını yordadığı, ayrıca söz konusu bu iki değişkenin sınıf başarısını yordama düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı, bu anlamda öğrenci başarıları üzerinde benzerlik gözlemlendiği sonucuna varmıştır.

2. Amaç

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı mülga Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen sıralama, seçme ve yerleştirmeyi temel alan SBS uygulaması ile mülga Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından durum belirlemeyi temel alan ÖBBS uygulaması sonuçlarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

3. Yöntem

ÖBBS, Türkiye evrenini yansıtan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilen bir durum belirleme çalışmasıdır. Son olarak 2008 yılında gerçekleştirilen ve örneklem sayısı Tablo 2’de belirtilen ÖBBS uygulaması sonuçları ile aynı zaman diliminde Türkiye evreninin tamamına yakınında uygulanan SBS uygulaması sonuçlarını değerlendirebilmek için ilk olarak ÖBBS örnekleminde yer alan okulların her bir disiplin alanındaki ve geneldeki SBS verileri alınmıştır.

2008 ÖBBS uygulamasının gerçekleştirildiği örnekleme bulunan okullardaki hem SBS hem de ÖBBS mutlak başarı yüzdeleri öğrencilerin soruları doğru yanıtlama derecelerine göre her doğru için “1”, her yanlış ve boş soru için “0” olarak kodlanarak hesaplanmıştır.

2008 yılına ait SBS ve ÖBBS uygulamaları mutlak başarı yüzdeleri uygulamanın gerçekleştirildiği Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler ve yabancı dil alanlarında bölgelere göre ve genel olarak sunulmuştur.

Bununla birlikte yıllara göre beş disiplin alanından elde edilen 2008, 2009 ve 2010 SBS başarı yüzdeleri yine bölgelere ve genel olarak sunulmuştur.

2008 yılında altıncı sınıf düzeyinde SBS sınavına katılmış olan bir öğrenci, 2009 yılında yedinci sınıf düzeyinde, 2010 yılında da sekizinci sınıf düzeyinde SBS sınavına katılmıştır. Dolayısıyla çalışmada kullanılan örneklem grubunun aynı olması, trendin gözlenmesine olanak tanımaktadır. Bu yüzden Tablo 2’de yer alan sınıf düzeylerinde de karşılaştırmalar yapılarak trendin gözlenmesi sağlanmıştır.

Tablo 2. Yıllara Göre Karşılaştırma Yapılan Sınıf Düzeyleri

Sınıf Düzeyi Yıllar	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
2008	★	●	
2009	✓	★	●
2010		✓	★

NOT: Aynı şekiller karşılaştırma yapılan uygulamaları göstermektedir.

4. Evren ve Örneklem Seçimi

Araştırmada öğrenci evreni, her il içerisindeki resmi ve özel ilköğretim okullarının dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarına devam eden öğrenciler iken örneklemi evren içinden eş olasılıkla (rastgele, random olarak atanan) %2’lik öğrenci grubu oluşturmuştur. Ancak toplam okul sayısı 200’ün altında olan illerde dört okulun altına düşülmemiştir. Ayrıca, bir ilden seçilen öğrenci sayısı 500’ün altında ise örneklem bu sayıyı 500’e tamamlayacak şekilde genişletilmiştir.

2005 yılında uygulanan ÖBBS’da, 81 ildeki 829 resmi ve özel ilköğretim okulunun (bu okulların 573’ü 2002 ÖBBS deki okullardır) dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarında bulunan 153.462 öğrenciye uygulanmıştır.

2008’de yapılan ÖBBS’da ise ülkemizdeki 34.800 ilköğretim okulunun %2’lik kısmının TÜİK ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeylerine göre Düzey-2 (26 Bölge) bölgelerindeki dağılımı da hesaplanarak Tablo. 3’de verildiği gibi 36 ildeki 270 resmi ve özel ilköğretim okulunun (bu okulların bir kısmı 2002 ve 2005 ÖBBS deki okullardır) dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarında bulunan 38.413 öğrenciye uygulanmıştır.

2009 yılında yapılan ÖBBS, yedi coğrafi bölgeden rastgele seçilen 47 ildeki 573 resmi ve özel ilköğretim okulunun dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarında bulunan 112.000 öğrenciye uygulanmıştır.

Tablo 3. 2008 ÖBBS Okul ve Öğrenci Örneklemi

Bölgeler	İl Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı
Marmara Bölgesi	5	35	5711
Ege Bölgesi	4	32	4025
Akdeniz Bölgesi	3	32	4573
İç Anadolu Bölgesi	5	42	5187
Karadeniz Bölgesi	8	38	5127
Doğu Anadolu Bölgesi	7	49	6951
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	4	42	6839
Toplam	36	270	38.413

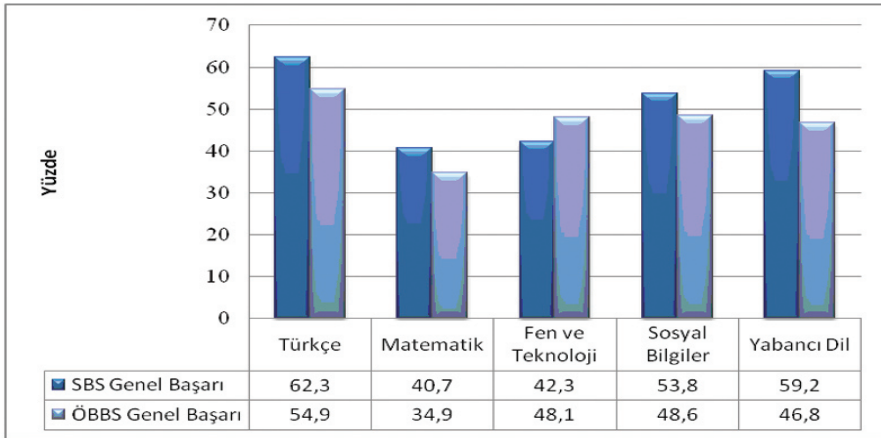
5. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde SBS ve ÖBBS uygulamalarına yönelik olarak başarının bölgelere ve yıllara göre betimlenmesine çalışılmakta, elde edilen bulgular çerçevesinde yorumlar üzerinde durulmaktadır.

5.1. 2008 SBS Uygulaması ile 2008 ÖBBS Uygulaması Genel Başarı Sonuçlarının Karşılaştırılması

5.1.1. Altıncı Sınıflar Düzeyi

Şekil 1. 2008 Yılı Altıncı Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

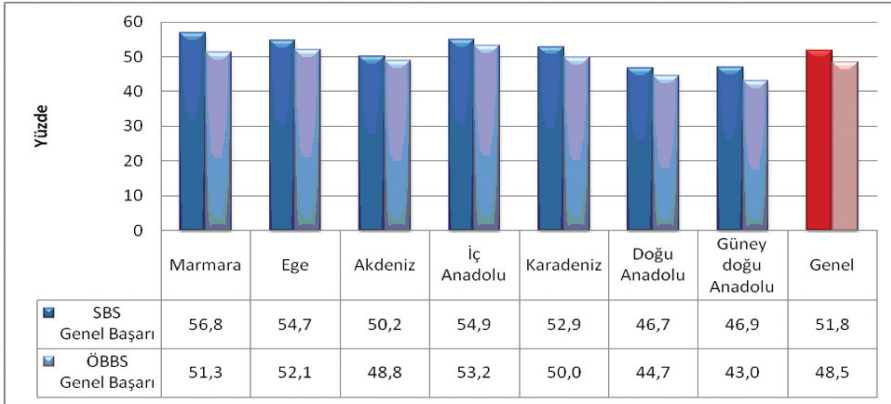
Şekil 1 incelendiğinde altıncı sınıflar düzeyinde SBS başarılarının ÖBBS'ye göre yüzde olarak beş ile 13 puan arasında daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencileri bir ortaöğretim kurumuna yerleştirmek için yapılan SBS uygulamasına daha

fazla önem verilmesi bu duruma neden olarak gösterilebilir. Türkçe, matematik, sosyal bilgiler ve yabancı dil alanlarında SBS başarı yüzdeleri ÖBBS başarı yüzdelere göre daha yüksek, fen ve teknoloji dersinin başarı yüzdesi ise tam tersine ÖBBS uygulamasında SBS uygulamasından daha yüksektir. Ayrıca hem SBS hem de ÖBBS uygulamalarında fen ve teknoloji ile matematik alanlarında başarı yüzdelerinin düşük olduğu görülmektedir.

Ayrıca altıncı sınıfların yabancı dil dersi başarıları hariç diğer tüm derslerde SBS başarılarının yüksekliği ile ÖBBS başarılarının yüksekliği birbiri ile tutarlıdır. Yabancı dil dersi başarıları hariç diğer tüm disiplin alanlarında bir alanın SBS puanları içindeki başarı yüzdesi yüksekse o alana ilişkin ÖBBS puanları başarı yüzdesi de yüksektir, benzer şekilde SBS disiplin alanları içinde başarı yüzdesi bakımından düşük konumdaki bir alanın ÖBBS disiplin alanları içindeki konumu da düşüktür.

Bölgeler düzeyinde genel başarı karşılaştırması Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. 2008 Yılı Bölgelere Göre Altıncı Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

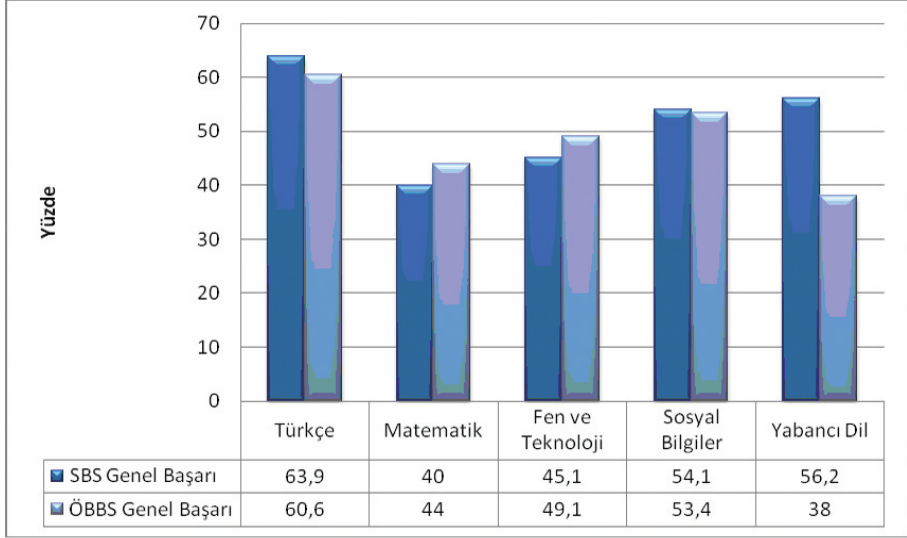
Bölgelere göre başarı yüzdelere bakıldığında altıncı sınıflar düzeyinde SBS başarılarının ÖBBS başarılarına göre çok az oranda da olsa daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin başarı yüzdelerinin diğer bölgelere göre daha az ve genel başarı yüzdesinin altında olduğu söylenebilir. Diğer bölgelerde ise başarı yüzdeleri paralellik göstermektedir. SBS’de başarı yüzdesi en yüksek olan bölge Marmara Bölgesi iken (%56,8), ÖBBS’de başarı yüzdesi en yüksek olan bölge İç Anadolu Bölgesidir (%53,2).

SBS ve ÖBBS başarı yüzdelerinin altıncı sınıflar için birbirleriyle uyumuna bakıldığında genel olarak SBS’de yüksek başarı yüzdesi elde etmiş olan bölgelerin ÖBBS’de de yüksek başarı elde ettiği, SBS’de düşük başarı yüzdesi elde etmiş bölgelerin ÖBBS’de düşük başarı yüzdesi elde ettiği görülmektedir. SBS ve ÖBBS başarı yüzdeleri arasındaki ilişki Spearman’ın r’su ile hesaplanmış ve 0,88 olarak tespit edilmiştir. Buna göre SBS ve ÖBBS başarı yüzdeleri arasındaki ilişki oldukça yüksektir. Bu durumda bu iki sınavın farklı bölgelerdeki altıncı sınıf öğrencilerini büyük oranda benzer başarı sırasına yerleştirdiği söylenebilir.

5.1.2. Yedinci Sınıflar Düzeyi

2008 yılı yedinci sınıflar SBS ve ÖBBS genel başarılarının karşılaştırılması Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. 2008 Yılı Yedinci Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

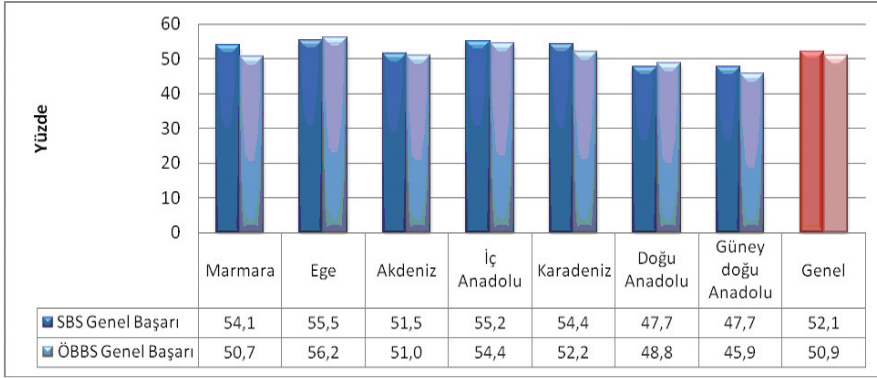

Şekil 3 incelendiğinde, yedinci sınıf düzeyinde özellikle yabancı dil alanında SBS başarı yüzdesinin ÖBBS başarı yüzdesinden belirgin bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda 2008 SBS uygulamasında Türkçe alanında başarı yüzdesinin yaklaşık olarak üç puan, sosyal bilgiler alanının başarı yüzdesinin yaklaşık olarak bir puan yüksek olduğu görülmektedir. Fakat matematik ile fen ve teknoloji alanlarına bakıldığında 2008 ÖBBS uygulamasında başarı yüzdesinin yaklaşık olarak dörder puan daha yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 3 alanlar bazında incelendiğinde ise her iki uygulamada da en yüksek başarı yüzdesi Türkçe dersinde olduğu görülmektedir. 2008 SBS uygulamasında en düşük başarı yüzdesinin matematik alanında iken 2008 ÖBBS uygulamasında en düşük başarı yüzdesinin yabancı dil alanında olduğu görülmektedir.

Ayrıca yabancı dil alanı hariç diğer tüm alanlarda SBS ve ÖBBS başarı yüzdesi birbirleriyle tam olarak uyumludur. Yedinci sınıf düzeyinde yabancı dil alanı hariç SBS başarı yüzdesi bakımından ders alanlarının sıralaması ile ÖBBS başarı yüzdesi bakımından ders alanlarının sıralaması tam olarak uyumludur. Buna göre yedinci Sınıf düzeyinde yabancı dil alanı dışında diğer tüm alanlarda SBS ve ÖBBS'den elde edilen başarı yüzdesi birbirleriyle aynı anlamdadır.

Yedinci sınıf düzeyinde 2008 yılı SBS ve ÖBBS başarı yüzdesinin bölgelere göre dağılımı Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. 2008 Yılı Bölgelere Göre Yedinci Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Genel olarak Marmara Bölgesi dışında tüm bölgelerde SBS ve ÖBBS başarı ortalama yüzdelerinin bir birine çok yakın olduğu görülmektedir. Marmara Bölgesinde ise SBS başarı yüzdesinin ÖBBS başarı yüzdesinden yaklaşık dört puan yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Ege Bölgesinde hem ÖBBS hem de SBS başarı yüzdesi genel ortalamadan yüksektir. Her iki uygulamada da en düşük başarı yüzdesi Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine aittir ve başarı yüzdeleri, genel ortalamaların da altındadır.

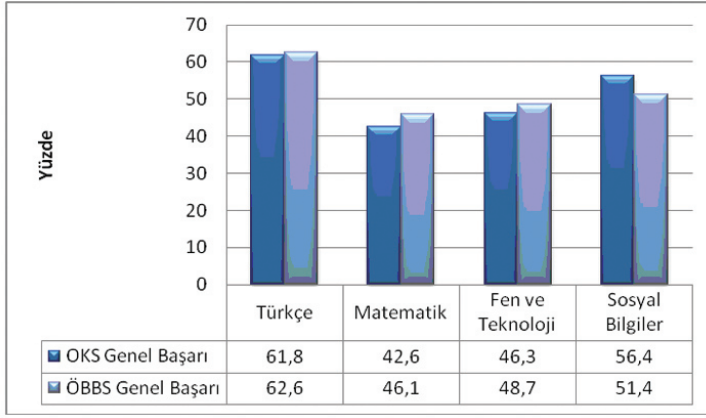
SBS ve ÖBBS başarı ortalama yüzdelerinin 7. Sınıflar için birbirleriyle uyumuna bakıldığında genel olarak SBS’de yüksek başarı yüzdesi elde etmiş olan bölgelerin ÖBBS’de de yüksek başarı elde ettiği, SBS’de düşük başarı yüzdesi elde etmiş bölgelerin ÖBBS’de düşük başarı yüzdesi elde ettiği görülmektedir. SBS ve ÖBBS başarı yüzdeleri arasındaki ilişki Spearman’ın ro’su ile hesaplanmış ve 0,90 olarak gözlenmiştir. Buna göre SBS ve ÖBBS başarı yüzdeleri arasındaki ilişki oldukça yüksektir. Bu durumda bu iki sınavın farklı bölgelerdeki 7. Sınıf öğrencilerini büyük oranda benzer başarı sırasına yerleştirdiği söylenebilir. Ayrıca bu bulguya dayanarak genel başarı bakımından SBS ve ÖBBS’den elde edilen başarı yüzdelerinin hemen hemen tüm bölgelerde büyük oranda aynı başarı anlamına gelecek şekilde yorumlanabileceği söylenebilir.

5.1.3. Sekizinci Sınıflar Düzeyi

2008 yılında sekizinci sınıf düzeyinde SBS uygulaması gerçekleşmemiş olup, bir önceki uygulama olan ve Türkçe, matematik, fen ve teknoloji ile sosyal bilgiler disiplin alanlarında yapılan OKS gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle bu başlık altında ÖBBS ve OKS karşılaştırması yapılırken, ÖBBS uygulamasında yer alan yabancı dil alanına ait bulgular bulunmamaktadır.

Şekil 5’te 2008 yılında sekizinci sınıf düzeyinde yapılan OKS ve ÖBBS uygulamalarına ait genel başarı yüzdeleri yer almaktadır.

Şekil 5. 2008 Yılı Sekizinci Sınıflar OKS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

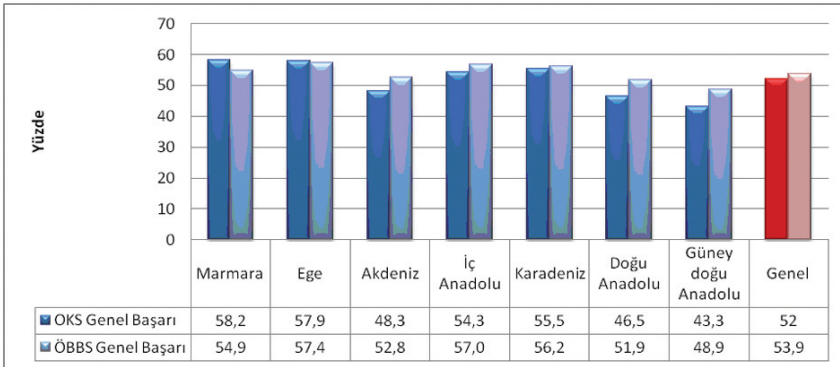

2008 ÖBBS ve OKS uygulamalarının her ikisinde de başarı ortalama yüzdesinin en yüksek olduğu alan Türkçe iken başarı yüzdesinin en düşük olduğu alan matematik alanıdır. Bununla birlikte disiplinler bazında Şekil 5 incelendiğinde Türkçe, matematik, fen ve teknoloji alanlarında 2008 ÖBBS başarı yüzdesininin, 2008 OKS başarı yüzdeslerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ayrıca Şekil 5 incelendiğinde 8. Sınıflar için OKS genel başarısı bakımından tüm ders alanlarında gözlenen başarı sıralaması ÖBBS’de de gerçekleşmektedir. Bir başka ifadeyle 8. Sınıflar için tüm disiplin alanlarının OKS’den elde edilen başarı sıralamaları ile ÖBBS’den elde edilen başarı sıralamaları birbirine eşittir. Buna göre 8. Sınıflar için OKS ve ÖBBS’den elde edilen genel başarı sıralaması birbirine eş anlamda kullanılabilir.

Bölgeler düzeyinde genel başarı karşılaştırması Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. 2008 Yılı Bölgelere Göre Sekizinci Sınıflar OKS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Şekil 6 incelendiğinde 2008 ÖBBS uygulamasının genel başarı yüzdesi ile 2008 OKS uygulamasının genel başarı yüzdesinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. 2008 ÖBBS uygulamasında Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine ait başarı yüzdelерinin genel ortalamasının altında yer aldığı görülmektedir. Ayrıca her iki uygulamada da en yüksek başarı yüzdesi Ege Bölgesine aittir. Uygulama bazında bölgeler karşılaştırıldığında ise Ege Bölgesi ile Karadeniz Bölgesinde her iki uygulamada en büyük puan farkının olduğu bölgeler Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu bölgeleridir. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde 2008 ÖBBS uygulamasındaki başarı yüzdesi, 2008 OKS başarı yüzdesinden yaklaşık olarak altı puan daha fazladır.

OKS ve ÖBBS başarı yüzdelерinin sekizinci sınıflar için birbirleriyle uyumuna bakıldığında genel olarak OKS'de yüksek başarı yüzdesi elde etmiş olan bölgelerin ÖBBS'de de yüksek başarı elde ettiği, OKS'de düşük başarı yüzdesi elde etmiş bölgelerin ÖBBS'de düşük başarı yüzdesi elde ettiği görülmektedir. OKS ve ÖBBS başarı yüzdeleri arasındaki ilişki Spearman'ın ro'su ile hesaplanmış ve 0,83 olarak gözlenmiştir. Buna göre OKS ve ÖBBS başarı yüzdeleri arasındaki ilişki oldukça yüksektir. Bu durumda bu iki sınavın farklı bölgelerdeki sekizinci sınıf öğrencilerini büyük oranda benzer başarı sırasına yerleştirdiği söylenebilir. Ayrıca bu bulguya dayanarak genel başarı bakımından OKS ve ÖBBS'den elde edilen başarı yüzdelерinin hemen hemen tüm bölgelerde büyük oranda aynı başarı anlamına gelecek şekilde yorumlanabileceği söylenebilir.

6. Sonuç ve Öneriler

SBS 2008 uygulaması genel başarı yüzdesi altıncı sınıflar düzeyinde fen ve teknoloji dersi hariç ÖBBS 2008 uygulaması genel başarı yüzdesinden daha yüksektir. SBS 2008 uygulaması genel başarı yüzdesi yedinci sınıflar düzeyinde fen ve teknoloji ile matematik dersleri hariç ÖBBS 2008 uygulaması genel başarı yüzdesinden daha yüksektir. Ancak SBS 2008 uygulamasında genel başarı yüzdesi sekizinci sınıflar düzeyinde sosyal bilgiler dersi hariç ÖBBS 2008 uygulaması genel başarı yüzdesinden daha düşüktür.

2008 ÖBBS ve SBS uygulamalarına bakıldığında, altıncı sınıflar düzeyinde SBS 2008 uygulamasının başarı yüzdeleri ÖBBS 2008 uygulaması başarı yüzdelерinden yüksektir. Yedinci sınıflar düzeyinde başarı yüzdelерine bakıldığında ise başarının düşük olduğu görülmektedir. Ancak 2008 SBS uygulama sonuçları, 2008 ÖBBS uygulaması başarı yüzdelерinden daha yüksektir. Öğrenci başarılarındaki değişkenliğin sebeplerini yeni bir araştırma ile tespit edip gerekli önlemlerin alınması önem arz etmektedir.

SBS uygulamaları kendi içinde değerlendirildiğinde, 2009 SBS uygulamasında disiplin alanları başarı yüzdeleri diğer SBS uygulamalarından daha düşük başarı yüzdelерine sahiptir. Bu durum 2009 SBS uygulamasında yer alan soruların zorluk derecesinin yüksek olmasının yanında eğitim programında yapılan değişikliklerin eğitim öğretim süreci içine dâhil edilememesine bağlanabilir. Son üç yılda SBS başarılarında değişkenlik gözlemlenmiştir. Bu nedenle yıllara göre SBS'de yer alan soruların benzer güçlükte ve ayırt edicilikte oluşturulması sağlanmalıdır.

2010 uygulamasında bazı disiplin alanlarında başarı yüzdesi genel başarı yüzdesi ile paralellik gösterirken diğer disiplin alanlarında başarı yüzdesinin genel başarı yüzdesinden düşük olduğu görülmektedir.

Genel olarak incelendiğinde SBS ve ÖBBS ile OKS ve ÖBBS sınavları arasında büyük oranda başarı sıralaması bakımından tutarlılık gözlenmektedir. Bu durum bu testlerin birbirlerinin yerine kullanılabileceği yönünde yorumlanabilir.

Tablolar Listesi

Tablo 1. Disiplinlere Göre Sınıflar Bazında SBS’de Yöneltilen Soru Adetleri

Tablo 2. Yıllara Göre Karşılaştırma Yapılan Sınıf Düzeyleri

Tablo 3. 2008 ÖBBS Okul, Öğrenci Örnekleme

Şekiller Listesi

Şekil 1. 2008 Yılı Altıncı Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Şekil 2. 2008 Yılı Bölgelere Göre Altıncı Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Şekil 3. 2008 Yılı Yedinci Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Şekil 4. 2008 Yılı Bölgelere Göre Yedinci Sınıflar SBS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Şekil 5. 2008 Yılı Sekizinci Sınıflar OKS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Şekil 6. 2008 Yılı Bölgelere Göre Sekizinci Sınıflar OKS ve ÖBBS Genel Başarılarının Karşılaştırılması

Kaynakça

Baykul, Y. **Eğitimde ve Psikolojide Ölçme**, Ankara: ÖSYM Yayınları, 2000

Baykul, Y, S. G. ve H. K. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Ankara: MEB yayınları, 2001.

Demirel, Ö. **Eğitimde program Geliştirme**, Ankara: Şafak Matbaacılık, 1997

Ertürk, S. **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara, 1994

MEB. (2006). **Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı ÖBBS RAPORLARI**

MEB. (2010). **Seviye Belirleme Sınavlarının Değerlendirilmesi**, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.

Özçelik, A. D. **Test Hazırlama Kılavuzu** Ankara: ÖSYM yayınları,1997.

Özçelik, A. D. **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme** Ankara: ÖSYM yayınları,1982.

Turgut, M. F. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Ankara: Saydam Matbaacılık, 1992.

Tekin, H. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Yargı yayınevi, 2000.

Yalçın, M. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Asil Yayınları, 2007.

Yavuz, Mustafa (2010). A Study on Variables that Affect Class Scores of Primary Education Students in Placement Test, Elementary Education Online, 9 (2), 705-713, 2010. <http://ilkogretim-online.org.tr/upcoming.html>

THE COMPARRISION OF THE AVARAGE OF STUDENTS' SUCCES IN EXAMS FOR TRANSITION TO SECONDARY EDUCATION (SBS) AND THE PLACEMENT EXAM FOR STUDENT SUCCESS (ÖBSS)

Murat YALÇIN* Cengiz ÖZSAN**

Dr. M. Fuat KENÇ*** Dr. Murat AKYILDIZ****

Nebil EKİZ*****

Abstract

The kinds of evaluation in education differ depending on the input, progress and output of the curriculum. The large-scale evaluation exams implemented in our country serve, in general, different aims as grading, electing, placing, holding accountable, observing and indicating status. In this paper, the datas of average exam success of the same students gained from the Placement Exams for transition to secondary education (SBS) implemented in the years 2008-2009-2010 by the Ministry of National Education and the Placement Exam for Student Success (ÖBSS) implemented by the abolished Research and Improvement Presidency (EARGED) of the Ministry of National Education are compared. The field successes in the datas of SBS and ÖBBS in the 2008-2009-2010 are evaluated based on class and year and the trend is provided to be observed. As a result of the study, it is seen that there is a similarity between the SBS and ÖBBS in terms of ordering the student's academic success. This result shows that these two exams can be used interchangeably. Therefore, the opinion that removing the SBS, which is competition based and requires long-term exam preparation besides creating stress and pressure on the students, would be beneficial has gained strength. With the observation-aimed evaluations which can be done instead of SBS, it will be possible to have similar results and also do research to improve the process determining the underwhelming points of teaching efforts.

Key Words: Achievement test, Placement Exam for student Success, Academic Success

* Ministry of National Education, Head of Group, General Directorate of Support Services

** Head of Group, General Directorate of Teacher Training and Development

*** Celal Bayar University, Faculty of Education, Lecturer

**** Kırıkkale University, Institute of Social Sciences, Graduate Student